

Stanislav Struhar

OPUŠTĚNÍ

OPUŠTĚNÍ

Stanislav Struhar

OPUŠTĚNÍ

román

VOLVOX GLOBATOR

STANISLAV STRUHAR

Die Verlassenen

Přeložila Magdalena Štulcová

Kniha vychází s podporou rakouského Spolkového ministerstva
pro výuku, umění a kulturu

Gefördert aus den Mitteln des Bundesministeriums
für Unterricht, Kunst und Kultur

Copyright © Stanislav Struhar, 2018
Wieser Verlag GmbH, Klagenfurt/Celovec, 2018
Translation © Magdalena Štulcová, 2018

ISBN 978-80-7511-390-0

ISBN 978-80-7511-392-4 (pdf)

ISBN 978-80-7511-391-7 (epub)

*Pro Yvonu.
Ona je mé doma.*

I

Nebe zářilo, čisté a hluboce modré, jaro už hřálo, všechny dny prodchnuté sluncem a celá zem ozdobená barvami květů. Gabriel pomalu otevřel okno, vyhlédl ven.

„Tak kdy už konečně půjdeš?“ zeptala se Anja. Že hned, odpověděl a ona zašla do koupelny. Počkal, až zavře dveře, potom vyndal z peněženky starou fotografii. Přes rty se mu mihl úsměv, díval se, jak stojí vedle svého otce, malý a útlý, světlé vlasy rozčuchané, z očí mu číší radost. Bylo to o Vánocích, ten den, kdy ho otec navštívil naposled. Otec tenkrát přijel po čtyřech měsících, objevil se naprosto nečekaně, překvapil je, brzy se ale rozloučil a odešel, pak už nepřišel nikdy.

Zastrčil fotografii zpátky do peněženky, zavřel okno a vyrazil na cestu. Vyšel rychle z domu, ven z uličky a před jedním domem na hlavní silnici svoje kroky zpomalil, zastavil se. Dveře do domu byly otevřené, tabule se zvonky visela nakřivo, jen na několika drátech, a popisky zčásti chyběly, jméno jeho otce chybělo také. Schodiště bylo pusté, chladné a hodně stinné, ponořené do měkké tmy, podivně tiché.

Jak stoupal po schodech, rozbušilo se mu srdce; pomalu přistoupil ke dveřím do bytu. Překvapeně si přečetl jméno na dveřích, italské jméno, nato vsunul ruku do kapsy u kalhot a vyndal lístek s otcovou adresou. Tiše zaklepal, pak zaklepal důrazněji, ustoupil o krok dozadu a pohlédl na zem, vtom zaslechl nějaké zvuky.

Dveře se otevřely a objevil se v nich tmavovlasý muž. Že to asi bude omyl, řekl Gabriel italsky a hned dodal i vysvětlení, že doufal, že zastihne otce, domníval se, že zde bydlí. Podal muži lístek s otcovou adresou a nato přišla ke dveřím žena, štíhlá a hezká, s černými vlnitými vlasy, zřetelně mladší než muž.

„Je to už dlouho, co matka dostala tuhle adresu,“ ještě poznamenal.

„Já jenom vím,“ prozradila žena, „že před námi tu bydlela jedna mladá paní.“

„To je on,“ řekl Gabriel se starou fotografií v ruce.

„Toho jsem nikdy neviděl,“ zamumlal muž.

„Já taky ne,“ řekla žena. „To dítě vedle něho jste vy?“

„Ano.“

„Odkud jste?“

„Z Rakouska. Z Vídně.“

„Můžeme se zeptat Ra faella,“ obrátila se žena k muži a poté sešla s Gabrielem o patro níž, zaklepala na dveře.

„Jo, jo,“ odpověděl Ra faello s pohledem na fotografii a nervózně se mu roztrásl staré ruce, potvrdil Gabrielovi, že jeho otec měl kdysi horní byt pronajatý a skutečně tam bydlel, jenomže jenom krátce. Nejspíš se odstěhoval do nějakého většího města, asi odešel z Ventimiglie kvůli práci, protože ve Ventimiglii práce není, moc malé městečko, moc vysoká nezaměstnanost.

„Chápu,“ řekl jen Gabriel.

„Lidi tady moc neznal, bude těžké ho najít, nemám ponětí, koho by ses mohl ještě zeptat.“

Stejně rychle, jak Gabriel vyšel ven z domu, přešel na druhou stranu ulice, a když se vrátil do hotelu, Anja byla pořád ještě v koupelně, stála před zrcadlem a pročesávala si vlasy, rozpuštěné prameny jí rudě lemovaly obličej. Pohledem se ujistila, že je sám,

pak teprve vyšla ven a s napětím se zeptala, jestli s otcem mluvil. Řekl jí, že ne, že otec už pravděpodobně ve Ventimiglii nežije.

„Takže jsem měla pravdu.“

„Ne, nezmizel s žádnou ženskou. Žil sám.“

„Příšerný člověk.“

„Proč? Chtěl začít znovu.“

„Už toho mám dost,“ řekla, natáhla se pro batoh a začala si balit věci, Gabriel si sedl ke stolu a mlčky ji sledoval. Trvalo jen chvíli, než se za ní zavřely dveře, byla pryč a Gabriel vstal a popošel k oknu.

Když vyšel ven, podíval se k nádraží, zvolna se loudal dál a už v další uličce, kousek od velkého mostu přes řeku Royu, myslel zase na ni; jak se na společné procházce zadívala na řeku a jak se jí v zachmuřené tváři objevil úsměv, když uviděla kachňátka, jak nádherně, hravě následují matku.

Zase se na mostě zastavil a zlehka se naklonil přes zábradlí, aby se podíval, jestli tam jsou ryby, potom se zadíval k ústí řeky, kde se sladká říční voda poprvé dotkla slané vody, díval se, jak se řeka skvostně leskne a její proud se nezadržitelně ztrácí v hukotu moře.

Posadil se do zahradní restaurace na druhém břehu řeky, a když k němu přistoupila servírka, všiml si z výrazu v jejích očích, že se na něj ještě pamatuje. U vedlejšího stolu seděli muži, všichni tři byli mladí, kromě něho jediní hosté v zahradní restauraci. Jeden z nich se na něho zničehonic zadíval a zeptal se ho, odkud je.

„Z Rakouska. Z Vídně.“

„Myslel jsem, že jsi Němec nebo Švýcar,“ řekl ten muž překvapeně a ostatní se otočili. Také měli tmavé oči, byli stejně vyzáblí, také se přívětivě usmáli, sytě černé vlasy se jim v slunci leskly.

„Ne, jsem Rakušan.“

„Já jsem Enrico, a tohle je Michelangelo a Luciano.“

Probudil se, sedl si a rozhlížel se kolem, pohled mu klouzal po nábytku u stěn. Otevřely se dveře a vešel Enrico.

„Vyzvedl jsem klíče od bytu.“

„Mně je to tak trapné.“

„Simonetta ten byt nepotřebuje, tak přece nebudeš platit za hotel, pojď, musíme sebou hodit, mám pak schůzku,“ řekl Enrico a už byl zase z pokoje venku. Venku na ulici ještě přidal do kroku a zamířili ke starému městu. Ve spěchu přešli přes další, menší most nad Royou, pokračovali podél pláže, až posléze vstoupili do starého domu, kde v prvním patře se před nimi vynořil malý byt. Zrenovovaný a čistý, takový byl první dojem, a kromě matrace položené pod oknem i s polštářem a příkrývkou byly oba pokoje úplně prázdné.

„Škoda, že nemáš mobil,“ řekl Enrico v kuchyni.

„Asi jsem ho musel zapomenout ve vlaku,“ zamumlal Gabriel s pohledem na kuchyňskou linku. Enrico vyndal ze zásuvky propisku a lístek papíru, napsal mu svoje telefonní číslo a se slovy, že se pozítří večer zastaví, se rozloučil. Že děkuje, stihl Gabriel ještě říct, než se dveře zavřely, potom zotvíral všechny okenice. Ve větším pokoji, který zjevně sloužil jako obývací pokoj a kde ležela matrace, nechal okno otevřené a bez hnutí vyhlížel ven na moře.

Když pak o něco později vyšel z bytu ven na schodiště, obklopilo ho téměř přízračné ticho. A v tom tichu, při pohledu na zavřené dveře, ho přepadl divný pocit. Stál tam tak sám a nejistý, jako uprchlíci ve Vídni, jejichž řeči nerozuměl, kteří mu byli tak cizí. Teď stál on sám tady, daleko v cizině a odkázaný jen na sebe, na lidi, kteří ho tu možná nebudou vidět rádi.

Už byl pevně rozhodnutý, že vystoupá na kopec nad Ventimiglií, ale nedokázal už vkročit do starého města; prastaré uličky na něj působily příliš pochmurně, cize, připadal si tam ještě cizeji než v nové části města. A tak se vydal ulicí vedoucí podél starého města a v tichosti pozoroval, jak se hluboko dole třpytí moře, vyhlížel do zamlžené dálky, klouzal pohledem po překrásném panoramatu v dálce na pevnině. Krajina se pyšnila tolika barvami, že nahoře na kopci zůstal tiše, zamyšleně stát, tak krásná byla a okouzlující, teplá jako sluneční paprsky. Viděl také dovnitř do zahrádek, podél nichž procházel, viděl ještě víc domů, ještě víc ovoce, ještě víc života.

Posadil se mezi dva stromy, tráva v jejich stínu byla měkká a sytě zelená a ze skleníku sousední zahrady se linul ženský zpěv s doprovodem jemných tónů kytary.

Otevřeným oknem k němu pronikly rozčilené dětské hlasy a Gabriel spatřil dvě děvčátka, jak se perou s jedním klukem. Zapálil si cigaretu a posadil se na okenní parapet. Jedna z holčiček se podívala na ulici a s očima upřenýma na luxusní motorku jedoucí po ulici zamávala. Motorka zastavila, zaleskl se průzor helmy a objevila se hlava tmavovlasé ženy. Zastrčila si vlasy za uši, popovídala si s dívkou a Gabriel odešel do kuchyně. Umyl nádobí, převlékl se a zazvonil zvonek.

„Jsem Enrikova sestra,“ řekla motocyklistka. Gabriel se představil, poděkoval za ubytování a ona se ho zeptala, jak dlouho hodlá zůstat. Že dlouho ne, že ještě přesně neví. Poznamenala, že v pokojích už bohužel není žádný nábytek, a vstoupila dovnitř, že vařit se tam ale ještě dá. To ano, hlesl, a žena zašla do kuchyně.

„Byla bych ráda, kdyby se tu nekouřilo. Chci to prodat za co nejlepší cenu.“

„Můžu ti platit nějaký nájem.“

„No nemusíš. Máš mobil?“

„Ne,“ odpověděl a žena mu napsala svoje číslo.

„Pro případ, že by se něco stalo, nebo že bys chtěl odjet,“ dodala ještě, popřála mu pěkný den a zase odešla. Gabriel odběhl k otevřenému oknu, ale rychle ustoupil stranou, aby ho neviděla, čekal, a pak zaslechl, jak si povídá s děvčaty. Dívky se s ní rozloučily, ale motorka nenastartovala. Když znovu opatrně vyhlédl ven, viděl tu ženu, jak si podřepila a očividně se chystala motorku opravovat. Posléze motor naskočil, žena si sbalila nářadí a otřela si ruce do hadru. Že si může přece umýt ruce v koupelně, zavolal, když pohlédla k němu nahoru, a žena odhodila hadr na sedadlo a vrátila se ke dveřím.

„Byl jsi už na policii?“ zeptala se jakoby mimochodem, než vešla do koupelny.

„Na policii? Proč?“

„Kvůli svému otci. Možná by ti tam mohli nějak pomoci.“

„Ne, na policii nepůjdu.“

„Proč ses nepokusil otce napřed kontaktovat, místo aby ses rovnou vypravil sem do Ventimiglie?“

„Chtěl jsem ho překvapit,“ odpověděl a žena pustila vodu.

Enrico si zapálil cigaretu, vstoupil dovnitř a sdělil Gabrielovi, že jsou pozváni na večeři. Že Simonetta si nepřeje, aby v bytě kouřili, podotkl opatrným tónem Gabriel a Enrico na něho udiveně upřel pohled, zeptal se, kdy tam Simonetta byla, a chtěl vědět, co všechno mu říkala. Gabriel odpovídal a zeptal se, co všechno včera dělal on. Že se pokoušel získat práci v pizzerii, ale že neměl štěstí, sdělil mu Enrico a rozčiloval se přitom kvůli vysoké nezaměstnanosti ve městě. Ventimiglii ale miloval, byl tam doma,

nedokázal by prý bez ní žít, miloval svoje město, nemohl by odejít jinam.

Když vyšli ven, ujal se slova Gabriel, vyprávěl, jak dlouho už je bez práce on, kde všude se snažil nějakou práci získat, a Enrico ho pozorně poslouchal. Teprve u nádraží, když vešli do jednoho starého domu, se Enrico znovu usmál a nato zazvonil u jednoho bytu. Zazvonil ještě jednou a otevřel jim černovlasý muž.

„Já jsem Salvatore,“ představil se Gabrielovi, a Enrico zmizel v pokoji. Ozvaly se ženské hlasy, Enrico se rozesmál.

„Taky je cizinka,“ řekl Enrico Gabrielovi, když mu představoval Mirelu, Salvatorovu ženu. No a? řekla Federica, Salvatorova starší sestra, ale Enrico se otočil ke stolu. Federica se Gabrielovi představila jen v rychlosti a zběžně, hned dál pozorovala Enrica. Gabriel se zeptal Mirely, odkud pochází. Že je z Bosny, odpověděla a její oči, tmavé jako pralinky, jiskřily mezi drobnými vráskami od smíchu. Když se všichni usadili, Federica se zeptala Gabriela, kde se naučil italsky. V jazykových kurzech, odpověděl ostýchavě, ona se ale vyptávala dál, chtěla vědět, jak dlouho zůstane, jestli se mu Ventimiglia líbí, jací mu připadají místní lidé.

Pokoj byl pěkně bíle vymalovaný a byl útulný, podle zařízení se ale dalo tušit, že Salvatore s Mirelou žijí skromně. I jídlo, které přinesli z kuchyně, vypadalo značně skromně. Mirela jíst nechtěla a Salvatore si vzal jen kousek sýra. Naproti tomu Enrico a Federica budili dojem, jako by celé dny nejedli. Salvatore vzal Mirelu za ruku, něco jí pošeptal, ona ale dál bez pohnutí upírala oči na stůl. Salvatore ji zlehka pohladil po vlasech, dlouhých a zářivě hnědých, a ona k němu zvedla oči.

Když se Salvatore vrátil z kuchyně a postavil na stůl další pití, posadil se k Enrikovi a Federice. Mirela si poposedla ke Gabrielovi a řekla, že původně měla v plánu jet do Rakouska nebo

do Německa. Ptala se ho, jestli by to pro ni bylo v Rakousku podle jeho názoru snazší. Že nemá ponětí, odpověděl a pak Federica řekla Mirele, ať je ráda, že je tam, kde je, že ve Ventimiglii má všechno, co potřebuje. Mirela se bránila, že si přece nestěžuje, Federica už ale byla otočená ke Gabrielovi, vyprávěla mu, jak Mirele zpočátku s přáteli pomáhali, jak přátelsky ji mnozí lidé přijali.

„Jaké je to vůbec s cizinci v Rakousku?“ zeptala se ho pak. To že je různé, odvětil stručně. Federica ale prohlásila, že si myslí, že je to všude stejné, a nakonec se pustila do kritiky evropské přistěhovalecké politiky, rozčilovala se nad xenofobií, která podle ní existuje ve všech zemích a která ji tolik zneklidňuje.

Netrvalo dlouho a Mirela byla unavená, přestala poslouchat, co říkají ostatní, chtěla jít spát. Federica ještě pomohla Salvatoremu uklidit v pokoji, potom se rozběhla za Enrikem a Gabrielem, kteří už vyšli ven. Pořád se jí chtělo mluvit, povídat si, a když se rozčilovala, oči se jí živě leskly, hlas měla rozechvělý. Zato Enrico mlčel, působil jako duchem nepřítomný, až se u městského parku rozloučil a rychle přešel na druhou stranu ulice. Federica se zasmála, když viděla, jak zmizel v jedné z malých uliček, a pak zavedla Gabriela k pláži. Moře hučelo v nočním tichu až hrozivě, vlny s sebou přinášely vítr, který je ale příjemně hladil po kůži a jen zanechával slanou stopu. Federica vyprávěla o městě a smála se, napodobovala svoje kamarádky a kolegyně, když ale usoudila, že proti Vídni je Ventimiglia jenom vesnice, zněl její hlas najednou měkce. Zeptal se jí, kde pracuje. Na poště, tam u parku, odpověděla a chvatně se posadila na zábradlí, které dělilo pláž od cesty. I on se posadil na zábradlí, a mlčky se zahleděl na vodu. Jeho pohled bloumal po vlnách, nakonec utkvěl v temnotě moře, a vtom se mu vybavila vzpomínka na Anju.